

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Фонд Східна Європа

Законодавче регулювання віднесення інформації до державної таємниці (Німеччина, Франція, Італія)

Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-
дослідницьким центром на запит
народного депутата України

Німеччина

У ФРН питання доступу до інформації та державної таємниці регулюється Законом про регулювання доступу до федеральної інформації ([Gesetz zur Regelung des Zugangs zu Informationen des Bundes](#)), Законом про захист даних ([Bundesdatenschutzgesetz](#)) та Генеральною адміністративною інструкцією Міністерства внутрішніх справ про фізичний та організаційний захист засекречених матеріалів ([Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum materiellen und organisatorischen Schutz von Verschlusssachen](#)).

Закон про регулювання доступу до федеральної інформації (ст.3) передбачає право особи на доступ до будь-якої офіційної інформації органів влади Федерації та земель, крім інформації, яка безпосередньо впливає на:

- міжнародні відносини;
- військові та інші чутливі безпекові питання, що належать до відання Бундесверу;
- інтересів у сфері внутрішньої та зовнішньої безпеки;
- контролю або наглядових завдань фінансових та регуляторних органів;
- питань зовнішнього фінансового контролю;
- заходів запобігання незаконній міжнародній торгівлі;
- питань, що стосуються незавершеного судового провадження¹.

Також відсутній доступ неуповноважених осіб до інформації, розкриття якої загрожує державній безпеці, та якщо необхідно є конфіденційність процесу переговорів.

Інструкцією МВС передбачені **4 форми секретності інформації** (ст.3):

1. Цілковито таємна інформація (*streng geheim*), розкриття якої неуповноваженим особам загрожує життєво важливим інтересам ФРН. Віднесення інформації до цілком таємної відбувається зазвичай лише у випадках, коли інформація стосується оборони та закордонних справ.

2. Таємна інформація (*geheim*), розкриття якої загрожує безпеці ФРН і може нанести шкоду її інтересам.

3. Конфіденційна інформація (*VS-Vertraulich*), розкриття якої може зашкодити інтересам ФРН.

4. інформація з обмеженим доступом (*VS-nur für den Dienstgebrauch*)².

Рівень безпеки інформації залежить від її змісту, а не від рівня безпеки процесу, якого вона стосується. Саме питання класифікації інформації стоїть лише у випадку, якщо інформація стосується:

- зовнішньої безпеки;
- зовнішніх зносин;
- внутрішньої безпеки;
- інтересів третіх сторін, які захищає ФРН.

¹ Gesetz zur Regelung des Zugangs zu Informationen des Bundes (Informationsfreiheitsgesetz - IFG) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gesetze-im-internet.de/ifg/BJNR272200005.html>.

² Allgemeine Verwaltungsvorschrift des Bundesministeriums des Innern zum materiellen und organisatorischen Schutz von Verschlusssachen (VS-Anweisung - VSA) vom 31. März 2006 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Themen/Sicherheit/SicherheitAllgemein/VSA.pdf;jsessionid=173BB314C6DB1D24B066BDDDBA55CBE47.1 cid373? blob=publicationFile>.

Віднесення інформації до цілком таємної передбачене, зокрема, щодо:

- частин плану сповіщення Федеральних збройних сил за надзвичайних ситуацій;
- інформації Федеральної служби розвідки;
- збірників інформації, елементи яких є таємною інформацією, але в сукупності класифікуються як цілком таємні.

Віднесення інформації до таємної передбачене, зокрема, щодо:

- інформації про «електронну кампанію» Федеральних збройних сил;
- частин плану сповіщення Федеральних збройних сил за надзвичайних ситуацій;
- документації про об'єкти критично важливої інфраструктури;
- державних та інших важливих договорів ФРН;
- криптографічних даних, які використовуються для шифрування матеріалів класу «конфіденційно» або вище;
- збірників інформації, елементи яких є конфіденційною інформацією, але в сукупності класифікуються як таємні.

Віднесення інформації до конфіденційної передбачене, зокрема, щодо:

- звітів про розслідування випадків шпигунства;
- відомостей щодо методів роботи екстремістських/терористичних організацій, розкриття яких загрожує подальшому спостереженню/розвідці;
- позицій у міжнародних переговорах, розкриття яких загрожує інтересам Німеччини;
- документації про об'єкти критично важливої інфраструктури;
- державних та інших важливих договорів ФРН;
- важливих відкриттів, комерційних таємниць та інших приватних фактів, справ та відомостей, розкриття яких неуповноваженим особам може зашкодити інтересам Німеччини;
- планів комп'ютерних мереж та параметрів конфігурації систем, які використовуються департаментами федеральних органів влади та відповідних установ, які знаходяться під прямим федеральним контролем;
- збірників інформації, елементи яких є інформацією з обмеженим доступом, але в сукупності класифікуються як конфіденційні;
- комп'ютерних мереж, які опрацьовують інформацію з обмеженим доступом.

Віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом передбачене, зокрема, щодо:

- фінальних звітів про перевірки осіб;
- пошукової інформації у сфері тероризму/екстремізму;
- документації безпекових систем;
- спеціальних внутрішніх інструкцій та посадових обов'язків;
- збірників інформації щодо поліцейських розслідувань.

Орган, який продукує інформацію, приймає рішення про необхідність її засекречення. Даний орган також приймає рішення про розсекречення інформації або віднесення її до нижчого ступеня секретності у випадку, коли причини для її засекречення змінились або припинили існування. Орган або його юридичний правонаступник повинен повідомити усіх отримувачів засекреченого матеріалу листом або електронним листом з використанням електронного підпису або іншого

засобу безпеки. Засекречені матеріали підлягають розсекреченню через 30 років, якщо щодо даного матеріалу не передбачене інше.

Італія

Питання віднесення інформації до державної таємниці в Італії регулюються [Законом про Систему інформації для безпеки республіки Італія №124/2007](#) та [Постановою уряду про критерії віднесення новин, інформації, документів, записів та об'єктів до державної таємниці від 8 квітня 2008](#).

[Департамент інформаційної безпеки](#) (Dipartimento delle informazioni per la sicurezza), який є структурним підрозділом Системи інформації для безпеки республіки Італія, має серед своїх основних завдань віднесення інформації до державної таємниці та забезпечення її секретності.

Відповідно до Постанови уряду втаємниченню підлягає інформація, новини, документи, записи та інші об'єкти, розголошення яких може мати потенційну небезпеку для інтересів держави. Для оцінки ймовірного впливу розголошення такої інформації враховуються прямі та непрямі наслідки такого розголошення³. Відповідно до [Закону 2012 року про внесення змін до Закону про Систему інформації для безпеки республіки Італія](#), прем'єр-міністр, за запитом голови парламентського комітету з питань служб розвідки та безпеки, повинен обґрунтувати рішення про віднесення інформації до державної таємниці. Уряд не зобов'язаний надавати пояснення чи інформацію з даного питання громадськості⁴.

Законом 2007 року передбачено 4 ступені секретності інформації (ст.42):

- «цілком таємно» (*segretissimo*);
- «таємно» (*segreto*);
- «конфіденційно» (*riservatissimo*);
- «з обмеженим доступом» (*riservato*)⁵.

Ступінь таємності інформації знижується по завершенні 5-річного терміну з дати її використання. Автоматична декласифікація не застосовується у випадках, коли тривалість обмеження доступу продовжена особою, яка присвоїла ступінь таємності, або у випадках, коли термін продовжується до 15 років прем'єр-міністром. По завершенні 15-річного терміну з дати втаємничення інформації, документів, записів та інших об'єктів будь яка особа може звернутись до прем'єр-міністра за дозволом на доступ до такої інформації чи об'єктів. Впродовж 30 днів з дати отримання запиту прем'єр-міністр повинен дозволити доступ або звернутись до парламентського

³ DPCM 8 aprile 2008 Criteri per l'individuazione delle notizie, delle informazioni, dei documenti, degli atti, delle attività, delle cose e dei luoghi suscettibili di essere oggetto di segreto di Stato [Електронний ресурс] // Gazzetta Ufficiale. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sicurezzanazionale.gov.it/sisr.nsf/documentazione/normativa-di-riferimento/dpcm-8-aprile-2008.html>.

⁴ Legge 133/2012 Legge 7 agosto 2012, n. 133 Modifiche alla legge 3 agosto 2007, n. 124 , concernente il Sistema di informazione per la sicurezza della Repubblica e la disciplina del segreto [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sicurezzanazionale.gov.it/sisr.nsf/documentazione/normativa-di-riferimento/legge-133-2012.html>.

⁵ Legge 3 agosto 2007, n. 124 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sicurezzanazionale.gov.it/sisr.nsf/documentazione/riferimenti-giuridici/normativa-di-riferimento/legge-124-2007.html>.

комітету з питань безпеки з метою продовжити термін обмеження доступу до такої інформації. Загальна тривалість режиму секретності не може перевищувати 30 років.

Франція

У Франції відповідно до статті 413-9 Кримінального кодексу інформації, процесам, об'єктам, документам та комп'ютеризованим даним або файлам, які є важливими для забезпечення національної оборони, присвоюється статус таємниці оборонного значення⁶. Передбачені три ступені секретності інформації:

- Надзвичайно таємна оборонна (*Très Secret Défense*): інформація, розголошення якої вважається вкрай небезпечним для національної оборони. Жодна організація не має права здійснювати зберігання, передання, відображення або знищення інформації даного рівня таємності без дозволу прем'єр-міністра Франції або секретаря національної оборони. Часткове або вибіркоче відображення цієї інформації суворо заборонене.

- Таємна оборонна (*Secret Défense*): інформація, розголошення може нанести істотну шкоду національній обороні. Така інформація не може бути розповсюджена без дозволу уповноважених органів.

- Конфіденційна оборонна (*Confidentiel Défense*): інформація, розголошення якої вважається потенційно небезпечним для національної оборони, або може призвести до розкриття інформації, віднесеної до вищого рівня безпеки.

Менш чутлива з точки зору оборони інформація у Франції визначається як «захищена» і поділяється на такі рівні:

- конфіденційно, для службовців (*Confidentiel personnels Officiers*);
- конфіденційно, для молодших службовців (*Confidentiel personnels Sous-Officiers*);
- розповсюдження обмежене (*Diffusion restreinte*);
- розповсюдження обмежене адміністрацією (*Diffusion restreinte administrateur*);
- незахищена (*Non Protégé*).

Розсекречення документів у Франції здійснюється незалежним органом – Консультативною комісією із захисту таємниць національної оборони ([Commission consultative du secret de la défense nationale](#)). Комісія приймає рішення про розсекречення документів оборонного значення за запитом суду або голови постійного комітету Національної Асамблеї або Сенату, який відповідає за питання внутрішньої безпеки, оборони або фінансів⁷.

Інформацію підготувала Катерина Пенькова,

аналітик ЄІДЦ

⁶ Penal Code [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070719>.

⁷ Code de la défense. Article L2312-1 [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006071307&idArticle=LEGIARTI000006539924&dateTexte=&categorieLien=cid>.